

Alkotmánybíróság
1015 Budapest
Donáti utca 35-45.
Tárgy: alkotmányjogi panasz kiegészítése
ügyszám: IV/2416-1/2021.
Dr. Bitskey Botond főtitkár

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/2416-2/2021
Érkezett:	2021 JÚL 28. <i>email</i>
Példány:	1 Kezelőiroda:
Melléklet:	<i>rtb</i> <i>Ju'</i>

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED] indítványozó, a IV/2416-1/2021. ügyszámú alkotmányjogi panasz ügyben, a panaszindítványhoz csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm útján: Mudra Ügyvédi Iroda, képv.: Mudra Zoltán ügyvéd, a Tisztelt Alkotmánybíróság fenti ügyszámú tájékoztatására

- h a t á r i d ő b e n -

alkotmányjogi panasz kiegészítést

az alábbiak szerint nyújtom be:

A Tisztelt Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntések a Kecskeméti Járásbíróság 24. P. 20. 170/2019/31. számú ítélete, a Kecskeméti Törvényszék 1. Pf. 20. 057/2020/6. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv. II. 20. 843/2020/3. számú végzése és 5. számú ítélete.

Alkotmányjogi panaszomat a Tisztelt Alkotmánybíróság tájékoztatása alapján, az alábbiak szerint egészítem ki:

ELSŐFOKÚ ÍTÉLET ELLENI ALKOTMÁNYJOGI PANASZ UTÁNI - INDOKLÁS KIEGÉSZÍTÉSE:

A Tisztelt Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezés a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:218. (2) bekezdésének a) és e) pontja, és az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése, továbbá a régi 1952 évi IV törvény a házasságról, családról és a gyámságról szóló törvény régi Csjt 69/C (1) bekezdése amely már nincs hatályban, valamint az 1998. évi LXXXIV törvény 6. § (1) és 23. § (1) bekezdései, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a Ptk. 1:1 § szerinti mellérendeltség, valamint a 2011. évi CLI törvény (Abtv.) 39. (1) bekezdése.

Mennyiben és miért sérti?

Fent nevezett bíróságok előtt folyt házassági bontóperben a gyermektartásdíjban a felek nem egyeztek meg, megegyezés hiányában a bíróság döntött (Ptk., 4:218. § (1) bek.) A gyermektartásdíj elsőfokú megállapítása során, a bíróság

- **nem vette figyelembe és nem alkalmazta** a sarkalatos törvény rendelkezései (1998. évi LXXXIV törvény, **a továbbiakban: cst. törvény** mely a családok védelmét szolgálja) alapján alkalmazandó, a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, **a továbbiakban: ptk**, 4:218. § (2) e) pontját
- **olyan gyakorlatot követett**, amelynek alapjául szolgáló normákat a **jogalkotó hatályon kívül** helyezett, új szabályozás elfogadásával

továbbá

- **nem nézte az indokolt szükségleteket** (ptk., 4:218. § (2) a) pontja), erre eljárási jogszabály megsértése mutat rá, vagyis hogy a bizonyítékokat nem vetette egybe *3027/2018. (II. 6.) AB HATÁROZATA Mindazonáltal sem a jobbiztonsággal, sem a tisztességes eljáráshoz való joggal nem fér össze egy olyan gyakorlat, mely teljes egészében mellőzi a törvényi alapokat. (...) [62] 9.1. „A bírósági eljárásokban a pártatlanság követelményének érvényesülését az eljárási törvények hivatottak biztosítani” [3192/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [15]].*
- nem tartja tiszteletben a felperes kapcsolattartását
- nem vette figyelembe az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a Ptk. 1:1 § tartalmát
- illetve úgy tűnik az ítéletből, hogy nem is mérlegelt

1) tisztességes eljárás I.

A gyermek tartási költségeit csökkenteni kell 85.550 Ft-tal (családi pótlék és gyermeknevelési támogatás együtt), mert az állam 85.550 Ft-ot teherviselésként vállal. (cst. törvény, 6. § (1) és 23. § (1) bekezdései) A jogszabály alkalmazása nem történik meg elsőfokon. A cst törvény 6. § (1) alapján „A gyermek nevelésével, iskoláztatásával járó költségekhez az állam havi rendszerességgel járó nevelési ellátást vagy iskoláztatási támogatást (a továbbiakban együtt: családi pótlék) nyújt.” A cst törvény 23. § (1) alapján „Gyermeknevelési támogatásra az a szülő és az a gyám - ide nem értve a gyermekvédelmi gyámot és a kizárólag egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt nevelőszülőt - jogosult, aki saját háztartásában három vagy több kiskorú gyermeket nevel.” Az ennek alapján alkalmazandó Ptk. 4:218. § (2) bek. e) pontja szerint „A gyermektartásdíj meghatározása során figyelembe kell venni: a gyermeknek és rá tekintettel az őt nevelő szülőnek juttatott gyermekvédelmi, családtámogatási, társadalombiztosítási és szociális ellátásokat.”

A támogatások levonása után, a felperesi kötelezésnek 70 %-osnak kell lennie (ld. Kúria ítélete [26] pontja)

Az elsőfokú bíróság nem tér ki a szülők közti pénzbeli tartási kötelezettség százalékos mértékére az ítéletben, a támogatások levonása után. A Kúria azonban, a felülvizsgálata során, visszautal az elsőfokú ítéletre, miszerint „Az összesen 322.600 forint pénzbeli ellenérték gyermekenként kb. 110.000 forint havi kiadást jelent, (...) A gyermekek után kapott családi pótlék és támogatás levonásával (...) a szülők közötti teherviselés arányának 70%-30%-ban való megosztása megfelelő. „(Kúria ítélete [26])

A régi 1952 évi IV törvény a házasságról, családról és a gyámságról (a továbbiakban: régi Csjt.) még nem rendelkezett arról, hogy figyelemmel kell lenni a gyermekekre tekintettel, szülő kezéhez fizetett családi támogatásokra, és az elsőfokú bíróság úgy jár el, ahogyan a régi Csjt. idején volt a bírósági gyakorlat, mert az összes tartási költségnél a pótlékok levonását nem alkalmazta, a 322.600 Ft-ból a pótlékokat nem vonta le, hanem a 322.600 Ft-nak a 70 %-át szabta ki gyermektartási fizetési kötelezettségként felperesre.

A bíróság az indoklási kötelezettséget sértő módon nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó hatályos jogi normákat, a cst törvény 6. § (1), 23. § (1) bekezdései alapján alkalmazandó Ptk. 4:218. § (2) bek. e) pontját miért nem alkalmazta, a gyermekekre tekintettel juttatott állami támogatások összegét miért nem vonta le és miért egy olyan gyakorlatot követett, amelynek alapjául szolgáló normák már nincsenek hatályban. Ha alkalmazta volna, akkor a támogatások levonása után, a rendelkező részben kiszabott kötelezés a 3 gyermekre az nem 95 %-osnak tűnne (részletek: ld. alkotmányjogi panasz 6. oldal), márpedig a Kúria a felülvizsgálati ítéletének [26] pontjában leírta, miszerint a jelen eljárásban a felperest terhelő 70 %-os kötelezés történt a bíróságok által a támogatások levonása után: persze mindez lehetetlen, mert a támogatások levonása után az eredmény 237.050 Ft (szülők pénzbeli tartási kötelezettsége) és ezen összegnek a 226.600 Ft-os felperesi kötelezés sosem lesz a 70 %-a. Ugyanakkor az összes tartási költségnek, a 322.600 Ft-nak az a 226.600 Ft, amely a kiszabott felperesi kötelezés volt, az pedig éppen a 70 %-a. Ez a módszer, hogy az összes tartási költség, a 322.600 Ft osztandó meg a felek közt teherviselésként, ez a régi Csjt idején alkalmazott gyakorlat volt, mert az nem tartalmazta a gyermekekre tekintettel Állam által juttatott pótlékokat.

Az elsőfokú bíróság azzal párhuzamosan, hogy az adott jogkérdésre nyilvánvalóan alkalmazandó normákat nem alkalmazta, azokat nem is vette figyelembe. **cst törvény 6. § (1), 23. § (1) bekezdései alapján alkalmazandó Ptk. 4:218. § (2) bek. e) pontja, és ezen Ptk norma szerint figyelembe kell venni az elbírálás során a támogatások összegeit.**

A bíróság a döntését ehelyett olyan gyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat (régii Csjt.) a jogalkotó az új szabályozás elfogadásával és hatálybaléptetésével (Ptk. 4. könyv) kifejezetten hatályon kívül helyezett. A régi Csjt 69/C (1) bekezdése rendelkezett arról, hogy: „(...) A gyermektartásdíj meghatározásánál figyelemmel kell lenni:

- a) a gyermek tényleges szükségleteire,
- b) mindkét szülő jövedelmi és vagyoni viszonyaira,
- c) a szülők háztartásában eltartott más - saját, illetőleg mostoha - gyermekekre,
- d) a gyermek saját jövedelmére is.”

A jelenlegi hatályos Ptk-ban azonban – kisebb módosítások mellett - kiegészül egy további ponttal: **Ptk. 4:218. § (2) bek. „A gyermektartásdíj meghatározása során figyelembe kell venni:” e) pontja „a gyermeknek és rá tekintettel az őt nevelő szülőnek juttatott gyermekvédelmi, családtámogatási, társadalombiztosítási és szociális ellátásokat.”**

Mindezek alapján kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg, miszerint az elsőfokú bíróság jogalkalmazása alkotmány-ellenes is, mely a tisztességes eljáráshoz való alapjogot sérti. 3295/2019. (XI. 18.) AB határozat

Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése szerint: *Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.*

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint: *Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.*

Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése ellenére az elsőfokú bíróság nem alkalmazta a Ptk. 4:218. § (2) bek. e) pontját, hanem csak megjelölte az ítéletben, hogy alkalmazandó. Ez utóbbiból következően nem is indokolta, hogy miért nem alkalmazza. Hatályos törvényre hivatkozott, valójában hatályban nem álló gyakorlatot követett. Mindezek által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás, mint alapjog sérül.

2) tisztességes eljárás I.

A Ptk. 4:218. § (2) bekezdésének pontjai felhívásra kerültek az elsőfokú ítéletben, a 3. oldalon, ezután a jogszabály értelmezésre került a 4. oldalon, miszerint „egyaránt figyelembe kell venni a gyermekek indokolt szükségleteit és mindkét szülő teherbíró képességét”.

„Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.” (Alaptörvény, R) cikk, (2) bek.) Az elsőfokú bíróság valószínűleg nem alkalmazta a Ptk. 4:218 (2) bekezdésének a) pontját, mert úgy döntötte el, hogy mi a gyermekek indokolt szükséglete, hogy a felperesnek (indítványozónak) a perbeli jogosítványait csorbította, indítványait és észrevételeit nem szerepeltette az ítéletben, ennek indokát nem adta, a felperesi előadásokra nem történt semmilyen utalás. A tisztességes eljárás követelményei az alábbiak szerint nem jutottak érvényre:

- csak az egyik fél (alperesnek) igényeit vizsgálta meg és adott számot az ítéletben (tisztességes eljárás minimumkövetelményei a bírói döntésekkel szemben, 7/2013. (III. 1.) AB határozat), miközben a másik fél (a felperes) kifogásait nem zárja ki, a felperesi észrevételeket és kifogásokat nem is szerepelteti a döntésben: az ítéletben annyi szerepel, formálisan, hogy „felperes kifogásait illetően” de ezek a kifogások nincsenek nevesítve, nem derül ki, hogy mit vont a mérlegelési körbe, már ha történt valódi mérlegelés 3027/2018. (II. 6.) AB HATÁROZATA A pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely **jogos kétséget kelt** a bíró pártatlansága tekintetében {3242/2012. (IX. 28.) AB határozat, Indokolás [13]}.
- nincs valódi indoklás, csak az alperesi bizonyítékok tartalmára való utalás,

3027/2018. (II. 6.) AB HATÁROZATA A pártatlan bírósághoz való jog alapjogként, mint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik lényeges eleme, az adott bírósági ügyben eljáró bíróval, bírakkal szemben az ügy, valamint az abban részt vevő **felek iránti elfogulatlanság követelménye** {3192/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [13]}.

Vagyis, a perbeli felek különböző észrevételei nem kerülhettek ütköztetésre, a bizonyítékok egybevetése sem történhetett meg a 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (a **továbbiakban: pp törvény**) alapján és következésképp a tisztességes eljárás alkotmányos minimumkövetelményei nem teljesültek (ld. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, továbbá ld. alkotmányjogi panasz)

A pp törvény 279. § (1) bekezdése szerint „A bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb **peradatoknak az egybevetése**, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.”

„A bírósági eljárásokban a **pártatlanság követelményének érvényesülését az eljárási törvények hivatottak biztosítani**” {3192/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [15]}. Azt

kívánom alátámasztani, hogy az eljárási jogszabály megsértése (pp. 279. § (1) bek.) irányából mutatható ki az, hogy az elsőfokú bíróság az anyagi jog szabályát, **a Ptk. 4:218. § (2) bekezdésének a) pontját, az indokolt szükséglet vizsgálatát valószínűleg nem alkalmazta.** Az eljárási szabály megsértése már eleve pártatlanság érvényesülésével függ össze. Az indokolt szükségletek vizsgálatának alkalmazásakor az eljárásjogi szabály (pp. 279. § (1) bek.) alapján a bizonyítékokat egybe kell vetni. Az ítéleti kötelezés mértéke, éppen annyi, amennyit a másik fél (tehát alperes) kért és amennyi a kötelezetti bérbe belefér: az ítélet erősen pártosnak tűnik, mert az nem tartalmazza a bizonyítékok egybevetését hanem kizárólag az alperesi állítások tartalmát ismerteti, egyoldalú észrevételeket vizsgál. A felperesi perbeli jogosítványok csorbulnak, mert felperes észrevételeiből úgy tűnik, hogy a bíróság nem vizsgál semmit, „a kifogásait illetően” az nem egy konkrét észrevétel, így pedig az ítélet részrehajlónak tűnik, és azáltal hogy a bizonyítékokat nem veti egybe, nem valószínű, hogy az anyagi jogi szabályt alkalmazta (Ptk. 4:218. § (2) a) pontját)

A felperes részéről a munkabér összegét vette alapul az elsőfokú bíróság, azonban a Ptk. 4:218. § (2) szabálya, a felsorolt tényezőket külön-külön rendeli vizsgálni, melyre a tényezők felsorolása közti „és” szó utal a törvény szövegében. Ezzel összefüggésben, a jogalkotó nyilvánvaló szándékára is utalni kívánok, azonban jogértelmezési kontrollt e körben nem indítványozok. Az Alaptörvény 28. cikke szerint: „*A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.*”

Álláspontom szerint, hogyha a jogalkotó célja, a Ptk. 4:218. § (2) bek. pontjainak alkalmazása során, az volt, hogy: amennyiben az igény a kötelezetti bérbe belefér az megítélhető indokolt szükségletként, akkor a Ptk. 4:218. § (2) bek. pontjainak felsorolásában szereplő „és” szó akadályozná a kiszámíthatóságot, félreérthető volna, mert nem lehetne következtetni a jogalkotó szándékára és ezért alaptörvény-ellenes volna. Hogyha azonban az „és” szó nem alaptörvény-ellenes, akkor úgy kell tekinteni, hogy a jogalkotónak a Ptk. 4:218. § (2) bek. alkalmazása során az volt a célja, hogy az indokolt szükségleteket a fizetésre kötelezett csak egyszer fizesse meg és ne többszörösen, emiatt az indokolt szükségleteket vizsgálni kell mégpedig a bértől függetlenül, a bizonyítékok egybevetésével. Az egybevetés során, az ítélet nem nélkülözheti a felperes észrevételeinek vizsgálatát és nem alapulhat csak a másik fél (alperes) igényeinek vizsgálatán és arról való számadáson, mert az nem egyeztethető össze a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban foglaltakkal (tiszteességes eljárás minimumkövetelményei a bírói döntésekkel szemben). Az ítélet nem nézhet ki úgy, mintha csak az alperesi igény lett volna vizsgálva, és úgy sem, hogy a Ptk. 4:218. § (2) pontjai közül csak a munkabér lett vizsgálva, mert az ilyen jogalkalmazás nincsen összhangban az Alaptörvény rendelkezéseivel. Sem a Ptk. célja, sem a módosításokra vonatkozó javaslatok indoklásai nem engednek meg a jogalkalmazónak olyan értelmezést, amely a jogalkotó szándéka szerinti célt felülírja. *A Ptk. 1:2. § [Értelmezési alapelv] (1) E törvény rendelkezéseit Magyarország alkotmányos rendjével összhangban kell értelmezni.*

Felperes kifogásolta, hogy: alperes saját magára nézve igazolta, hogy autoimmun beteg és rendszeresen orvoshoz jár, ezután alperes kijelentette, hogy a gyermekek orvos által

állandó gyógyszert nem szednek, de felszámított havi 30.000 Ft-ot gyógyszerre gyermektartásdíjként és a bíróság megítélte, mert ez a felperes bérébe belefér, pedig az alperes az nem a gyermektartásdíj jogosultja. Ez az észrevétel például szerepelhetett volna az ítéletben. Az nem elégséges, hogy „kifogásait illetően” mert ezáltal felperesnek nem ad lehetőséget az álláspontja előadására, perbeli jogosítványát csorbítja.

Az elsőfokú bíróság vette az alperes igényeit, vette a felperes munkabérét, ezután a „felperes kifogásait illetően” kezdetű mondattal felsorolta az ítéletben azt, amit az alperes igényelt, de valójában a bizonyíték tartalmát ismerteti, nem indokol: 3027/2018. (II. 6.) AB HATÁROZATA [55] 8.1. Az Alkotmánybíróság először is hangsúlyozza, hogy csak az **indokolás megléte** és nem tartalma hozható összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével. [56] 8.2. Az Alkotmánybíróság az indokolás meglétét és nem annak minőségét és helyességét vizsgálhatja. [59] (...)

Az elsőfokú ítéletből úgy tűnik, miszerint a Ptk. 4: 218. § (2) bekezdésének a) pontját a bíróság nem alkalmazta, hanem – törvényi maximum alkalmazásával Ptk. 4:205. § (6), indokolt szükséglet vizsgálata nélkül döntött. (részletek ld. alkotmányjogi panasz). Hogyha az ítélet a felperesi észrevételek vizsgálatát is tartalmazta volna, akkor nem merült volna fel – e körben - a pártosság látszata: hiszen a felek észrevételeinek ütköztetésével valószínűsíthetően alkalmazottnak tűnt volna az ügyre irányadó Ptk. 4:218. § (2) a) pontja.

Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése ellenére az ítéletből úgy tűnik ki, hogy az elsőfokú bíróság nem alkalmazta a Ptk. 4:218. § (2) bek. a) pontját, vagyis nem vizsgálta a gyermekek indokolt szükségletét, mert az ítéleti indoklásban csak az alperes észrevételeit vizsgálta, alkotmány-ellenesen (tisztességes eljárás minimumkövetelményei a bírói döntésekkel szemben, 7/2013. (III. 1.) AB határozat,) az ő igényeit sorolja fel, felperes igényeire nem utal, valódi indoklás nincs és mindez felveti a pártosság látszatának gyanúját (részletek: ld. alkotmányjogi panasz) és azt, hogy a bíróság az indokolt szükségleteket nem vizsgálta. Következésképpen nem is indokolta, hogy miért nem alkalmazta fenti szabályt. Jelen esetben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás, mint alapjog sérül.

3027/2018. (II. 6.) AB HATÁROZATA *Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése **szenved csorbát**. Mindebből következik, hogy a tisztességes bírósági tárgyalás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [28], lásd erről még: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}” {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [38]}.*

A rendelkezésre álló elsőfokú ítéletből arra a következtetésre lehet jutni, hogy az elsőfokú eljárásban a peres felek egyike, a felperes, (indítványozó) eszköztelenné vált a bizonyítási eljárás során. Perbeli jogosítványai olyan mértékben csorbultak, ami felveti az alkotmányos alapjogvédelem indokoltságát, hiszen az észrevételei nem kerültek megvizsgálásra, a felajánlott bizonyítás mellőzése nem került említésre és indoklásra az ítéletben.

3027/2018. (II. 6.) AB HATÁROZATA *Az Alkotmánybíróság a bírói pártatlanság megítélése során figyelembe veszi {erre nézve lásd: 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}, az Emberi Jogok Európai Bíróságának erre vonatkozó joggyakorlatát, mely a bírói pártatlanság megítélésénél kiemelt jelentőséget tulajdonít a **külső látszatnak**. Ezzel összefüggésben a 34/2013. (XI. 22.) AB határozat kiemeli, hogy azokban az ügyekben, amelyekben a bírák pártatlansága kérdőjeleződik meg, fontos ugyan az eljárás alá vont személy kételye, azonban annak van **döntő jelentősége**, hogy ez a kétely objektív szempontok alapján igazolható-e, vagyis a bíró **pártatlanságának látszata válik-e kétségesse** (Indokolás [28]}” {3192/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [14]}.*

Ebből következően a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélése vizsgálatot igényel, amelynek során választ lehet adni arra, hogy indítványozónak volt-e lehetősége jogi álláspontja előadására és az azokat alátámasztó bizonyítékok érvényesítésére vagy ellenkezőleg: el volt zárva a hatékony bizonyítási eszközök igénybevételének lehetőségétől.

3.) kapcsolattartás tiszteletben tartása

A felperesi indítványozó 25 %-kal többet fizet, mint ami a res iudicata, ezáltal az alperes kezéhez van fizetve annak fedezete, amely összeget a felperes a kapcsolattartás során a gyermekekre fordítana. A kapcsolattartás megvalósulását a 95 %-os kötelezés akadályozza, amely nem áll arányban az ítélt dologgal, ezért aránytalan. (további részletek: ld. alkotmányjogi panasz) A Kúriai ítélet [26] pontja kimondja, hogy a felperest terhelő res iudicata 70 %-os a pótlékok levonása után; így az előfokú ítélet nem tartja tiszteletben a felperesi indítványozó kapcsolattartáshoz fűződő alapjogát. *Alaptörvény VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A a 25 %-os többlet-kötelezéssel azt a fedezetet vonja el a felperesi indítványozótól, amelyet a kapcsolattartás során a gyermekekre fordítana.*

- Az elsőfokú bíróság az egyszerű kötőerő okán Pp. 357. § (1) sem szabhatott volna ki magasabb kötelezést, mint 70 % a pótlékok levonása után, ugyanis az elsőfokú bíróság hagyta jóvá azt a perbeli egyezséget, amelyben a felek a kapcsolattartás gyakoriságáról is megállapodtak a 11 sorszámú jegyzőkönyvben (I. számú végzés, egyezség jóváhagyásáról). A 95 %-osnak tűnő pénzbeli kötelezés pedig azt jelenti, hogy a bíróság nem köti magát ahhoz a saját határozathoz amelyben azt hozta, mert ezzel a 95 %-kal úgy tűnik, mintha a felperes csak 5 %-ban tarthatna kapcsolatot a gyermekekkel, pedig a 30 %-ban történő kapcsolattartás jóvá lett hagyva. A kapcsolattartás gyakoriságának arányosan igazodnia kell a pénzbeli tartási kötelezettség mértékéhez, amely jelen esetben nem történt meg. *„A bírósági eljárásokban a pártatlanság követelményének érvényesülését az eljárási törvények hivatottak biztosítani”* {3192/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [15]}.

4.) egyenlőség és mellérendeltség

A fent kifejtett tisztességes eljárás követelményeinek megsértése során alkalmazott részrehajlás további alapjog-sérelmet eredményez. Alaptörvény XV. cikk (1) szerint *„A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”* A Ptk. 1:1 § kimondja, hogy *„E törvény a mellérendeltség és egyenjogúság elve szerint szabályozza a személyek alapvető vagyoni és személyi viszonyait.”* Az elsőfokú bíróság azáltal sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) szerinti egyenlőséget, hogy felperes észrevételeit semmilyen szinten nem vizsgálja (ld. fentebb: tisztességes eljárás) és erre leginkább az mutat rá, hogy a felperes észrevételeinek vizsgálatáról nem ad számot az ítéletében, míg alpereséről igen, pedig a a törvény előtt mindenki egyenlő. *Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában kifejtette: „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.”* (Indokolás [34]).

MÁSODFOKÚ ÍTÉLET ELLENI ALKOTMÁNYJOGI PANASZ UTÁNI – INDOKLÁS KIEGÉSZÍTÉS

A Tisztelt Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezés a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk) 4:210. (1) bekezdése, a Ptk. 4:205. § (6) bekezdése, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp törvény) 373. § (2) bekezdése és az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, 28. cikke, XIX. cikke (szociális biztonság), XII. cikk (1) bekezdése (munka megválasztása), valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése (kapcsolattartás), valamint a Ptk. 4:210. § (1) bekezdése és a 2011. évi CLI törvény (Abtv.) 39. (1) bekezdése.

A fellebbezési eljárás során a felperes (indítványozó) új tényállításra hivatkozott, miszerint munkáltatói kezdeményezésre a munkaviszonya megszűnt. A Pp. 373. § (2) bekezdése lehetővé teszi új tény állítását a másodfokú eljárásban az alábbiak szerint: *„A fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna.”*

A gyermektartásdíj elsőfokú helybenhagyása során, a másodfokú bíróság nem vette figyelembe az új tényállítást, arra való indoklással, hogy az álláskeresői státusz az nem tekinthető tartós körülményváltozásnak, amely indokolta volna a figyelembevételt és bizonyítás fogantatosítását (ld. másodfokú ítélet).

A másodfokú bíróság, a Pp. 373. § (2) bekezdésére és a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésére alapított felperesi indítványt alkotmányellenesen utasította el az alábbiak szerint.

A Ptk. 4:210. § (1) szerint: *„Ha a felek megállapodásán vagy a bíróság ítéletén alapuló tartás meghatározásának alapjául szolgáló körülményekben olyan változás következett be, hogy a tartás változatlan teljesítése valamelyik fél lényeges jogi érdekét sérti, a tartás mértékének vagy szolgáltatása módjának a megváltoztatását lehet kérni. Nem kérheti a megállapodáson alapuló tartás megváltoztatását az a fél, akinek a körülmények megváltozásának lehetőségével a megállapodás időpontjában számolnia kellett, vagy akinek a körülmények megváltozása felróható.”*

Olyan jogkövetkeztetés, miszerint a körülménynek tartósnak kell lennie, az anyagi jogszabályból nem következik. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése szerint: *Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.* Vagyis a másodfokon eljárt jogalkalmazóra nézve is kötelezőek. Következésképpen, a jogalkalmazói értelmezés során az Alaptörvény 28. cikk szerint kell eljárni – szem előtt tartva a jogalkotó nyilvánvaló szándékát -. Eszerint: *„A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a*

jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A 2011. évi CLI törvény (Abtv.) 39. (1) szerint „Ha e törvény eltérően nem rendelkezi, az alkotmánybíróság döntése mindenkire nézve kötelező.” A 25/2016. (XII. 21.) számú AB határozat [48.] pontjában lévő iránymutatásnak megfelelően, jelen esetben az Alaptörvény XIX. cikke államcél fogalmaz meg, mely cikkben a megjelölt személyi körök esetén a jogalkalmazót annyiban köti, hogy a munkanélküliség javára kell kétség esetén értelmezni a Ptk. 4:210. § (1) bekezdését. Ez a jogalkalmazói korlát az Alaptörvényben garantált alapjog tényleges érvényesülését célozza. (részletek: ld. alkotmányjogi panasz 8. oldaltól)

A bíró a törvény szája, tehát egy szabályozás kitágítása vagy felülírása már nem jogalkalmazást, hanem jogalkotást jelent és ez felveti a bíróság törvénynek való alávetettsége elvének sérelmét is. A jogszabály értelmezése nem vezethet önkényes eredményre, és nem vezethet alapjogsérelemre. Jelen esetben az Alaptörvény XIX. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás, valamint szociális biztonság és munka megválasztásának sérelme következett be.

Kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság határozni szíveskedjen, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinthető-e az, hogy a másodfokú bíróság Ptk. 4:210. § (1) bekezdését kiterjesztően értelmezte, arra tekintettel utasította el a felperesi indítványt, hogy a munkanélküliség mint megváltozott körülmény legyen tartós, és nem volt tekintettel arra, hogy a felperesi kötelezett jövedelmének a felét a kötelezés mértéke nem haladhatja meg, Ptk. 4:205. § (6), és hogy mindez összeegyeztethető-e az Alaptörvény XIX. cikkével, valamint a XII. cikk (1) bekezdésével. Illetve hogy a hivatkozott alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolta-e.

A másodfokú bíróság jogértelmezésének eredményeként következett be az Alaptörvény XIX. cikk szerinti szociális biztonság alapjogi sérelme és ennek vizsgálatára a Tisztelt Alkotmánybíróság rendelkezik hatáskörrel: „Az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben állást foglaljon, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését” (3285/2017. (XI. 14.) AB határozat, [38])

kapcsolattartás

A másodfokú bíróság azáltal sérti az indítványozó (felperes) Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti kapcsolattartását a gyermekekkel, hogy a szociális biztonságát nyújtó munkanélküli járadék összegének többszörösével megegyező összeget tart hatályban és nem veszi figyelembe az új tény, miszerint a felperest kirúgták. Másodfokú eljárási hibát valósít meg az, hogy a bíróság a megváltozott körülményt - a teljesítőképességet - nem értékeli és ezen eljárási hiba valamint az anyagi jogi jogértelmezése (Ptk. 4:210.§ (1) bekezdése) közt szoros kapcsolat áll fenn. Ezért a jogértelmezést közvetlenül befolyásoló jogalkalmazási műveletnek kell tekinteni azt, hogy a másodfokú bíróság – tévesen – a **felperesi teljesítőképességének csökkenését nem értékelte**, mely közvetlenül befolyásolta azt a – szintén téves – jogértelmezést, hogy a Ptk. szabályában lévő „lényeges érdek” kifejezést azzal kapcsolta össze, hogy felperes **menjen dolgozni** és hogy a körülményváltozásnak tartósnak kell lennie. Valójában pedig ilyen jogkövetkeztetés a Ptk szabályának szövegéből nem következik. Az a körülményváltozás mely a tartás változatlan teljesítését nem teszi lehetővé nemcsak egy kirúgás lehet, hanem egy gyermek születése is például, és egyik esetben sem tud a körülmény azonnal tartóssá válni. A bírósági jogértelmezés azonban nem vezethet önkényes eredményre, sem alapjogsérelemre. Márpedig a kapcsolattartás megvalósítását akadályozza az, hogy a másodfokú bíróság

jogértelmezését (felperesnek lényeges érdeke az, hogy mielőbb elhelyezkedjen, tartósan álljon fenn a megváltozott állapot: ld. másodfokú ítélet, 6. old. [24] utolsó sora) befolyásolta a másodfokú eljárási hiba (teljesítőképesség csökkenésének mellőzése). Valójában a vonatkozó anyagi jogi szabály nem ilyen összefüggésben használja a „lényeges érdek” kifejezést, mint ahogyan azt a másodfokú bíróság értelmezte, tévesen. A Ptk. 4:210. § (1) szerint: „Ha a felek megállapodásán vagy a bíróság ítéletén alapuló tartás meghatározásának alapjául szolgáló körülményekben olyan változás következett be, hogy a tartás változatlan teljesítése valamelyik fél lényeges jogi érdekét sérti, a tartás mértékének vagy szolgáltatása módjának a megváltoztatását lehet kérni. Nem kérheti a megállapodáson alapuló tartás megváltoztatását az a fél, akinek a körülmények megváltozásának lehetőségével a megállapodás időpontjában számolnia kellett, vagy akinek a körülmények megváltozása felróható.”

19/2015. (VI. 15.) AB határozat: „Az Alkotmánybíróság (...) hangsúlyozza: nem kívánja elvégezni a bizonyítékok újbóli (jogi értelemben vett) mérlegelését; ez a hatóságok és a rendes bíróságok feladata. Alaptörvényből fakadó funkcióját viszont úgy tudja a konkrét ügy kapcsán betölteni, ha rámutat: olyan, az ügy eldöntése szempontjából releváns tényezőket hagyott figyelmen kívül a Bíróság, amely tény önmagában a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozta.” Ebben az esetben az ügy eldöntése szempontjából releváns tény lett volna figyelembe venni a teljesítőképesség csökkenését, mely már önmagában a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozta, figyelmen kívül hagyása a kapcsolattartási jog sérüléséhez vezetett. (további részletek: alkotmányjogi panasz)

KÚRIA FELÜLVIZSGÁLATI ÍTÉLETE ELLENI ALKOTMÁNYJOGI PANASZ UTÁNI – INDOKLÁS KIEGÉSZÍTÉS

Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése ellenére az elsőfokú bíróság nem alkalmazta a Ptk. 4:218. § (2) bek. e) pontját, hanem csak megjelölte az ítéletben, hogy alkalmazandó a pótlékok figyelembevételére. Ez utóbbiból következően nem is indokolta, hogy miért nem alkalmazza. Hatályos törvényre hivatkozott, valójában hatályban nem álló gyakorlatot követett. Mindezek által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás, mint alapjog sérül.

A másodfokú bíróság ezután hatályban tartotta azt az elsőfokú alkotmány-ellenes ítéletet, amely a családi pótlékokat nem vonta le és amely olyan gyakorlatot követett, amely nincsen hatályban.

A Kúria, mint felülvizsgálati fórum azáltal sértette meg a felperesi indítványozó Alaptörvényben biztosított XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát, hogy hatályban tartotta az alkotmány-ellenes fent hivatkozott másodfokú ítéletet, amely a pótlékok levonása utáni 95 %-os felperesi kötelezést tartalmazza. A Kúria, a felülvizsgálata során megállapította, miszerint helyes a pótlékok levonása utáni 70 %-os felperesi kötelezés a gyermektartásdíjra, eszerint a res iudicata, az ítélt dolog 70 %-ról szól a pótlékok levonása után. (ld. Kúriai ítélet [26])

Azáltal, hogy a jogerő az alkotmány-ellenes másodfokú ítéletre nézve beállt, a felperesi indítványozó 25 %-kal többet fizet, mint ami a res iudicata, ezáltal az alperes kezéhez van fizetve annak fedezete, amely összeget a felperes a kapcsolattartás során a gyermekekre fordítana. A kapcsolattartás megvalósulását a 95 %-os kötelezés akadályozza, amely nem

áll arányban az ítélt dologgal, ezért aránytalan. (további részletek: ld. alkotmányjogi panasz)

A Kúria, a jogerős ítélet hatályban tartásával nem tartja tiszteletben a felperesi indítványozó kapcsolattartáshoz fűződő alapjogát. *Alaptörvény VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.*

Azért sérti, mert a 25 %-os többlet-kötelezéssel azt a fedezetet vonja el a felperesi indítványozótól, amelyet a kapcsolattartás során a gyermekekre fordítana. Jelen esetben **kettős alapjogsérelem valósul meg egyetlen aktussal**, a kapcsolattartási jog sérelme és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme. Ha 70 % az ítélet, akkor nem lehet a fizetni-való 95 %-os mértékű.

Az elsőfokú bíróság *nem tartja eltűzónak a 90.000 Ft-ot a gyermekek havi étkezésére, mert a gyermekek változatos étrendje napi 1000 Ft-ot bizonyosan felemészt.* Az elsőfokú bíróság az alperesi állítás tartalmát ismerteti és nem indokol, és eközben nem tér ki a felperesi észrevételre, hogy mennyit állított az étkezésre. Ez alapján valódi mérlegelés nem történhetett. A Kúria feladata az ítéleti felülvizsgálat lett volna, és a rendkívüli perorvoslatból folyó felülvizsgálati eljárási formából adódik hogy ez nem harmadfokú bírósági fellebbezési eljárást jelent, melynek okán a Kúriának nem volt arra jogosítványa, hogy az elsőfokú ítélet indoklását kiegészítse azzal, hogy „A két hétvégi ott tartózkodásnál a gyermekek ételmezésének pénzbeli ellenértéke nagyságrendileg kétszer annyi, mint amit a felperes (...) az iskolai étkezés mellett havonta reálisnak és indokoltnak tekintett. A felperes a nyilatkozata és az általa megjelölt összeg közötti ellentmondást nem oldotta fel.” (Kúriai ítélet [89]) Hogyha mégis beletartozik a felülvizsgálati eljárásba az elsőfokú ítéleti indoklás kiegészítése, akkor a Kúria, a felperes perbeli jogosítványait azáltal csorbítja, hogy a jelen kérdés eldöntése szempontjából releváns ténynek minősül azon felperesi észrevétel is, hogy „a peranyagból kitűnik, miszerint az alperesnek a saját állítása szerint a havi 90.000 Ft-ból a saját ételét is fedezi és ő nem a gyermektartás jogosultja”, vagyis az alperes állításában is fellelhető feloldatlan ellentmondás állt fenn a döntés meghozatalakor és annak felülvizsgálatakor is, mikor ugyanis a felperesi észrevételt a Kúria indokolatlanul mellőzte, pedig ez lényeges kérdés. Meg kívánom jegyezni, hogy a kúriai indoklás-kiegészítéssel a Kúria nem oldja fel azt a látszatot, hogy a pártosság elsőfokon fennállt, mert az a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélése során a vizsgálat arra terjed, hogy az elsőfokú eljárásban az indítványozónak volt-e lehetősége jogi álláspontja előadására és az azokat alátámasztó bizonyítékok érvényesítésére vagy ellenkezőleg: el volt zárva a hatékony bizonyítási eszközök igénybevételének lehetőségétől. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, tisztességes eljárás alkotmányos minimumkövetelményei a bírói döntésekkel szemben: Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában kifejtette: „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit **kellő alaposággal megvizsgálja**, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” (Indokolás [34]).

Kelt: Szeged, 2021. június 28.

Az indítványozó

képviselőtében

Mudra Ügyvédi Iroda
Mudra Zoltán ügyvéd

Mudra Ügyvédi Iroda